

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Dæmones, & anima separatas eodem modo ab igne torqueri, quo animæ
in corpore cruciantur, Henricus, & Scotus putarunt. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

ab intellectu agente. Quod v. sensus noster à quãtibus sensibilibus affici possit tristitia: non ideo est, quia ab illis pendeat substantia eius vt ab efficientibus, sed quia qualitates imprimere possunt sensui speciem obiecti contrarij molesti & disconuenientis naturæ.

CAPVT IV.

Dæmones, & animas separatas eodem modo ab igne torqueri, quo animæ in corpore cruciantur Henricus & Scotus putant.

Sotus.

Quarta sententia sit Domin. de Soto in 4. d. 50. q. 1. *Art. sub fin* qui docet, animas extra corpora, & dæmones eodem modo torqueri ab igne, quo animæ in ipso corpore ab igne cruciantur: & hanc virtutem communicatam esse igne à Deo idque esse, quod dixit Angust. miris, veris tamen modis dæmones ab igne torqueri, vt inf. referemus. Vtrum a. hoc fiat derivata aliqua qualitate ab igne in dæmones, aut animas, an alio modo, ipse non explicat. Cum Soto conuenit ex parte Henr. quod li. 8. q. 34. qui docet, dæmonem ab igne pati, quatenus ignis calidus est: ac proinde vera passione, qualem sensus reciperet, dæmonem ab igne torqueti. Videtur autem hic autor existimare passionem, quæ dæmon ab igne torquetur, eiusdem esse rationis cum ea, quam sensus pateretur. At Sotus non concedit eiusdem esse rationis dolorem, & passionem animæ, seu dæmonis, & sensus corporis: sed animam separatam, & dæmonem eodem modo torqueri, quo anima in corpore cruciaretur non passione pœna corporea, sed quadam alia à corpore derivata. Addit præterea Henricus &

Henricus.

in hoc forsau à Soto differt, illam passionem dæmonis ab igne derivari virtute propria ipsius ignis: cum tamen Sot. virtute Dei igni communicata, à quo ignis assumitur vt instrumentum, id fieri doceat: iungit tamen Hen. virtutem aliquam communicari dæmoni à Deo, vt capax sit doloris & cruciatus, qui ab igne in ipsum derivatur. Itaque vterque in pœna dæmonum agnoscit virtutem Dei supernaturalem: sed Sot. eam concedit ex parte ignis Hen. a. ex parte dæmonis. Hęc opinio vtroque modo explicata mihi non probatur. Primum quidem vt explicatur à Soto hac ratione refelli potest. Tristitia, quam patitur dæmon ab igne, est actus quidam voluntatis in duplicentia quadam consistens: quare circa aliquod obiectum malum & disconueniens versari debet: ergo aut habet pro obiecto qualitatem aliquam ab igne in ipsum dæmonem derivatam, aut habet ipsum ignem. Primum non potest habere qualitatem ab igne in ipsum dæmonem derivatam: siam præterquam quod talis qualitas commentitia est, vt c. seq. ostendemus: tristitia dæmonis, & animæ separatæ non esset eiusdem rationis cum tristitia animæ coniunctæ corpori. Nam tristitia animæ coniunctæ, quam patitur ab igne per tactum corporis, quando corpus comburitur, habet pro obiecto qualitatem quamdam corporeâ, quam vocât dolorificam, impressam ipsi corpori: vel certe vt alijs placet diuisionem continui (quod mihi non probatur) ex quibus prouenit species, & dolor in sensu tactus, & inde in appetitum sentientem, & inde in voluntatem derivatur: qualitas a. impressa Angelo, aut animæ separatæ alte-

15.

Non pl^{us} et precedens opinio.

16.

ARTIC. IV.

rius esset rationis: esset enim spiritualis: ergo etiã tristitia, & dolor de illa diuersus esset a tristitia quam anima in corpore ex igne patitur.

Deinde si tristitia dæmonis, & animæ separatæ haberet pro obiecto ipsum ignem apprehensum vt malum, & sibi disconuenientem, non esset eiusdem rationis cum tristitia animæ in corpore, datam ab igne comburitur: nam tristitia animæ in corpore non est ab ipso igne apprehensa vt malo disconueniente: sed, vt dixi, de qualitate ab igne tactum derivata: nam tristitia de aliquo extrinseco malo alterius rationis est, quam de qualitate, & alteratione intrinseca ab extrinseco agente derivata. Possent quidem animæ separata nihil ad recipiens ab igne, tantum ex memoria doloris, quæ ab igne per tactum passa esset, cruciari: & tunc pro obiecto non haberet ignem, sed qualitatem, & passionem ab igne derivatam in corpus, cuius retineret memoriam: dæmon, qui nunquam in corpore expertus est, nec experiri potest tale genus tristitiæ, & doloris, non potest memoria illius torqueri: nihilominus anima separata à corpore, cum esset in inferno, non diceretur ab igne inferni torqueri, sed ex sola memoria doloris, à quo in corpore passa est, cruciaretur: veluti qui esset iuxta ignem, & ab eo non combureretur, sed recordaretur, se fuisse ab alio igne combustum, & apprehensione præteritæ combustionis tuleretur: non diceretur ab igne præfenti, sed ab absentis præterito torqueri. Deinde eam sententiam vt ab Henr. defenditur, facilius potest impuguari. Primum, vt notat Scotus & Durand. loco inferius citando, contra Henr. aut virtus illa, que datur spiritui, vt possit ab igne pati, est corporea aut spiritualis. Si spiritualis, non potest aliquid recipere, & dæmonem facere idoneum subiectum, vt ab igne corporeo patitur: nam si substantia ipsa angeli, qui spiritualis est, ex se capax non erit, vt ab igne corporeo pateretur, non poterit per qualitatem etiam spiritualem idonea reddi, vt ab eodem igne patitur: qualitas vero illa corporea esse non potest: quia in substantia spirituali corporea qualitas recipi nequit, vt manifestum est: ergo talis qualitas omnino commentitia est. Præterea etiam si concedamus, substantiam Angeli esse pacem ex se, aut saltem per qualitatem à Deo communicatam capacem effici, vt igne patitur nihilominus tristitia illius, & animæ separatæ derivata ab igne, non potest esse eadem cum ea, quam habet anima coniuncta corpori, quando ab igne corpus crematur. Nam vel obiectum huius tristitiæ esset ipse ignis, vel aliquid ab igne derivatum. Si esset ipse ignis, tristitia non esset eiusdem rationis, vt supra contra Scotum demonstrauimus. Si autem esset aliquid ab igne derivatum in substantia Angeli: vel illud esset spirituale, vel corporeum. Si dicas esse spirituale, præterquam quod id defendi non potest (quia ab agente corporeo propria virtute non potest effectus spiritualis derivari) dolor tristitia de illo non esset eiusdem rationis, cum tristitia, quam habet anima in corpore quando ab igne corpus comburitur: quia tristitia animæ in corpore ex combustionis ignis est de aliquo corpore, nempe de intemperie, aut diuisione continui, aut qualitate sensibili, quam dolorificam vocant: tristitia a. dæmonis eo modo esset de qualitate aliqua spirituali. Si v. h. quod derivatur ab igne in spiritum, esset corporeum, a. illud dolor

dolor non esset eiusdem rationis cum dolore anime in corpore ex combustione : nam dolor anime in corpore ex combustione, est de qualitate aliqua sensibili: qualitas autem corporea impressa demoni non esset sensibilis: ergo dolor de illa non esset eiusdem rationis cum tristitia anime ex combustione.

Responsio aliquorum regium.

At dicat aliquis, eleuari quidem voluntatem demonis, vt tristetur de qualitate illa sensibili, quae nascitur ex combustione, & illam percipiat, ac si esset in corpore. Verum hoc facile confutari potest, Nam nulla facultas appetens, aut cognoscens, eleuari potest ad operandum circa obiectu aliquod, quod intra latitudinem proprii aliquo modo non continetur: veluti oculus ad audiendum, & auris ad videndum, & intellectus ad sentiendum eleuari nequit: alioquin & quavis res eleuari posset ad quoduis genus operationis vite: quod est absurdum. Quod vero intellectus creatus eleuetur ad videndum clare Deum, est, quia Deus intra latitudinem obiecti intellectus creati aliquo modo continetur: nam & naturaliter Deus cognosci potest ab intellectu creato, saltem non proprio conceptu, nec quiditatio: & ideo ex vno genere cognitionis circa idem obiectum, ad aliud genus perfectius eleuari potest: ad id tamen quod nullo modo continetur sub obiecto alicuius facultatis, non potest facultas eleuari: sic eodem modo facultas appetens eleuari non potest ad operandum circa id: quod aliquo modo intra analogiam & latitudinem obiecti sui non continetur. Cum igitur dolor, qui est in voluntate anime coniuncta cum corpore ex combustione corporis ab igne, hoc modo fiat vt primum afficiatur ipse tactus molesta quadam cognitione qualitatibus illius, qua doloriferam vocamus, vt probabilior opinio fert, aut interperit, aut diuisionis continui, vt alij existimant: deinde appetitus animalis tristetur de eodem obiecto tanquam disconuenienti: postremo voluntas dolore, & tristitia de eodem, ro afficiatur per sympathiam quandam: efficitur, demonem non posse hoc modo torqueri quacunqu qualitate ab igne in ipsum deriuata.

CAPVT V.

Demonem pati ab igne per qualitatem ab igne deriuatam, recentiores affirmant.

20. Quinta sententia est recentiorum qui autamant, qualitatem quandam ab igne virtute Dei vtentis ipso vt instrumento in demonem deriuari, & ab ea demonem pati. & de ea tristari: non quidem eodem genere tristitiae, quo tristatur anima coniuncta corpori, cum ab igne corpus crematur: sed quia videt demonem, se ea qualitate sibi minime conuenienti, & contraria quasi maculatum, turpem, & deformem: sicut corpus animalis per interperitiam, vel qualitatem illam doloriferam male se habet. Hanc sententiam indicat Albertus in 4. d. 44. a. 20. ad vlt. quamuis existimet probabilior primam, quam supra cap. 1. retulimus. Eandem quoque opinionem tribuunt recentiores Durando, vt aliquem ex Scholasticis antiquioribus habebant patronum: cum tamen Durandus in 4. distincti. 44. q. vlt. num. 15. eam solum tanquam aliorum referat, & ex professo impugnet. Confirmari autem potest testimonijs Patrum & Scri-

Albert.

Durand.

pturae cap. 2. huius disp. citatis, quibus dicitur, demones ab igne cremari, & cruciari: quod nullo alio modo commode videtur intelligi posse, quam hoc, quem haec opinio defendit, vt inductione constat ex ijs, quae contra alias sententias diximus. Sed praesertim autoritate, & verbis Gregor. 4. dialog. cap. 29. comprobari potest: inquit enim, animam pati incendium ignis, non tantum videndo, sed etiam experiendo. Adde etiam loca Scripturae, in quibus hoc genus tormenti explicatur Luc. 16. anima diuitis dicebat. Quia crucior in hac flamma: Apocal. 20. dicitur bestiam, & Pseudoprophetas cruciandos die ac nocte in stagno ignis.

Gregor.

Luc. 16.

Apoc. 20.

21.

Haec sententia eo plausibilior in Scholis visa est, quo magis sensum sequuta videtur. Cum enim ea quae sensu experimur, facilius intelligamus: & noster modus intelligendi communiter sensum maxime ducatur: simul atque audimus, spiritum ab igne torqueri, tristitiam eius instar corporei doloris concipimus. Si tamen in hac re spiritali deseramus sensum, & sola ratione ducti, vt oportet Philosophemur: praedictam opinionem non minus, quam alias, difficilem iudicabimus, omnia vero ratione Durandi quae ista citata nu. 16. satis superque a nobis explicata disput. 177. cap. 3. quae praedictam sententiam efficaciter ille confutat, quia videlicet quavis res mundi non potest allumiri a Deo vt physicum instrumentum, nisi habeat praeriam operationem, qualem non habet ignis in spiritu: alia ratione huic materiae propria refelli potest. Supponendum autem in primis est, dolorem & tristitiam ortam in nobis ex sensu tactus, vel esse ipsam cognitionem tactus, qua percipitur qualitas disconueniens: vel esse fugam appetitus, & voluntatis deriuatam ex illa cognitione tactus, qua percipitur qualitas disconueniens: hoc enim aut illo modo de dolore loqui, non magna rerum, sed parua vocum dissensio est, dummodo fateamur illius qualitatis contrariae esse cognitionem in tactu, & fugam seu displicentiam in appetitu & voluntate. Hoc supposito facile ostenditur, non posse esse fugam & displicentiam in voluntate Angeli prouenientem ex impressione alicuius qualitatis ab igne deriuatae: nam si in nobis aliqua tristitia oritur ex impressione alicuius extraneae qualitatis: ea solum contingit, quia extranea illa qualitas est contra naturalem temperiem debitam nostrae naturae: aut quia aliquo pacto deformes nos efficit. Priori modo non solum efficitur tristitia in voluntate media solum cogitatione & apprehensione intellectus: sed etiam natura prouidit in sensu facultatem, vt disconuenientem illam qualitatem, quam doloriferam vocant, percipiamus, & inde in appetitum, & in voluntatem eo modo, quo diximus deriuetur. Posteriori vero modo contingit tristitia solum in voluntate, aut appetitu absque eo, quod sensu externo tactus qualitas illa percipitur, ex eo solum quod quis per tam qualitatem deformem se considerans tristatur, veluti si quis videret se maculari aliqua qualitate, qua turpis efficeretur, doleret fame, & tristaretur: neutro autem modo tristari potest demon de qualitate sibi ab igne impressa. Et quidem priori modo demonem non tristari, aduersari ingenue fatentur, & ratione ipsa conuincitur: quia nulla qualitas imprimi potest Angelo contra naturam illius constitutionem ad corruptionem aliquam disponens, vt constat. Sed neque

Opinio recentiorum impugna.

22.

neque

